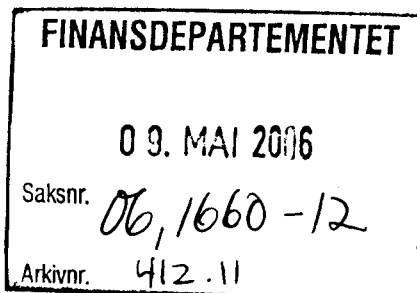

Finansdepartementet
Postboks 8008 - Dep.
0030 OSLO

Deres ref.

Deres brev

Vår ref.
2006/00213Dato
08.05.2006

Høringsuttalelse – fortrinnsberettigende obligasjoner

Det vises til Finansdepartementets brev 23. mars 2006, hvor det bes om merknader til høringsnotat om fortrinnsberettigende obligasjoner innen 8. mai 2006.

FNH og Sparebankforeningen har, som nevnt i Finansdepartementets høringsbrev, tidligere gitt innspill til et utkast til høringsnotat. Som den gang, er vi fortsatt positive til omleggingen fra en panteretts- til en fortrinnsrettsmodell. Vi forstår at departementet nærmere har vurdert omlegging fra konkurs til offentlig administrasjon som gjeldsfølgingsprosedyre mot kredittforetaket. Vi støtter den konklusjonen at man viderefører konkursinstituttet. Vi hadde for øvrig en rekke andre innspill til overveielse.

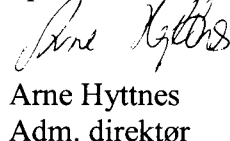
Vi er meget tilfreds med at Finansdepartementet, etter forutgående kontakt med næringen, har tatt initiativ til en gjennomgang og revisjon av reglene. Etter hva vi kan se, har departementet også på en del områder imøtekommet våre foreløpige innspill. Vi mener likevel at det er behov for å gå nærmere inn på enkelte forhold, og vi tillater oss derfor å komme med noen ytterligere kommentarer. Vi har søkt å legge vekt på de mer prinsipielle forhold, samtidig som våre forslag sikter mot å støtte og underbygge den modell som departementet har valgt. Våre forslag tar også utgangspunkt i gjeldende rett, så langt det passer. Våre kommentarer fremgår av vedlagte notat. Dersom det er punkter i vårt notat eller forhold for øvrig som departementet ønsker å drøfte nærmere, står vi selvsagt til disposisjon.

Saken er av stor interesse og viktighet for næringen, og vi håper departementet fortsatt vil prioritere denne saken høyt. Det er allerede etablert flere nye foretak i næringen som planlegger å benytte det nye instrumentet, og som i mellomtiden må finansiere sine utlån på annen og mindre gunstig måte. For disse ville det være av stor interesse om man kunne legge til grunn en antatt tidsplan for gjennomføringen av de nye bestemmelsene.

Med vennlig hilsen
Finansnæringens Hovedorganisasjon

Arne Skauge
Adm. direktør

Sparebankforeningen i Norge

Arne Hyttnes
Adm. direktør

Vedlegg

2006/00213

08.05.2006

Høringsuttalelse – fortrinnsberettigende obligasjoner

1. Generelt

Sparebankforeningen og FNH har merket seg at flere av våre tidligere innspill er imøtekommet i Finansdepartementets høringsnotat. Vi forstår det også slik at departementet nå har vurdert våre øvrige innspill.

1.1 Rettslig og økonomisk rammeverk

Vi er i hovedsak enige i de avklaringer som departementet har gjort i tilknytning til det rettslige rammeverket. Vi forstår det slik at departementet nå bygger på konkursinstituttet, og ikke reglene om offentlig administrasjon, slik som i utkastet til høringsnotatet. Vi støtter at konkursinstituttet i tråd med gjeldende rett videreføres. Det er imidlertid etter vår mening behov for noen avklaringer og presiseringer.

Departementets forslag om å innføre en fortrinnsrettmodell løser de grunnleggende spørsmålene rundt rettsvern og samtykkekrav som var begrunnelsen for behovet for lovendringer. Vi vil nedenfor foreslå enkelte avklaringer og presiseringer også på dette punkt.

1.2 Forskrifter

Departementets forslag må også ses på bakgrunn av at det er behov for utfyllende forskrifter, og at slike forskrifter tidligere har vært på høring. Vi viser i denne forbindelse til det som var foreslått i departementets utkast til forskrift av 18. mars 2005 (forskriftsutkastet), samt våre innspill i høringsrunden til forskriftsutkastet. På denne bakgrunn anmodes det om at arbeidet med forskriften også starter opp nå. Som i lovsaken, er vi beredt til å gi kommentarer og bistand til dette arbeidet. Vi presiserer imidlertid at hovedfokuset må være at lovreglene kommer på plass så raskt som mulig, og at forskriftsarbeidet ikke forsinkes lovbehandlingen.

2. Fortrinnsretten

FNH og Sparebankforeningen er som tidligere nevnt positive til at panterettsmodellen erstattes med en fortrinnsrettsmodell.

2.1 Fortrinnsrettens innhold

I høringsnotatet s. 7 er det presisert at fortrinnsretten er en "obligatorisk rett" som gis et særskilt vern i loven. Det uttales også at det sentrale fellestrekket ved fortrinnsretten er at den gir en fortrinnsrett til dekning av en bestemt formuesmasse ved "fellesforfølgning". Vi forstår utkastet til § 2-25, sett i sammenheng med § 2-31, slik at fortrinnsretten er generell, og at den ikke kun er knyttet til fellesforfølgning ved konkurs eller offentlig administrasjon, jf. utkastet § 2-37. Sistnevnte bestemmelse er således kun å forstå som en spesifisering av fortrinnsretten i konkurs og gjeldsforhandling, og skal ikke tolkes antitetisk. Fortrinnsretten skal mao. gå foran i alle sammenhenger, herunder for eksempel i forhold til likvidasjon, styrt avvikling, motregnings- og tilbakeholdsrett. Det bør også rettslig forankres at dette gjelder derivatmotparter. Dette bør presiseres i forarbeidene til § 2-25.

Vi foreslår også at § 2-31 presiseres slik at den fastsetter at 1) fortrinnsretten er generell, og 2) at dette gjøres effektivt ved at det fastsettes at fortrinnsretten til sikkerhetsmassen ikke kan fortrenses av avtaler om pant, overdragelse i sikringsøyemed, utlegg, andre tvangsforretninger, motregningsrett, tilbakeholdsrett mv. Vi antar dette er en naturlig konsekvens av at pantemodellen og alminnelige rettsvernsregler forlattes.

Et praktisk eksempel er her at fyllingssikkerhet er plassert på konto i en bank som også er kreditor i kredittforetaket, for eksempel obligasjonseier. Standard innskuddsvilkår inneholder normalt en motregningsrett for banken. Bankens motregningsrett ville imidlertid stå tilbake for en panterett med nødvendig rettsvern. Slik vi ser det skal banken her heller ikke kunne komme foran fortrinnsretten med en slik motregningsrett.

Forslag:

”§ 2-31 Fortrinnsrett

Fortrinnsberettigende obligasjoner gir obligasjonseierne og derivatmotpartene fortrinnsrett til dekning i (av) kredittforetakets sikkerhetsmasse. Fortrinnsretten går foran andre avtaler og andre rettsgrunnlag, herunder legalpant, som kan begrense fortrinnsretten.

Midler som inngår i sikkerhetsmassen kan ikke pantsettes eller gjøres gjenstand for utlegg, arrest eller annen tvangsforretning til fordel for enkelte av foretakets kreditorer. Det kan heller ikke avtales motregningsrett, tilbakeholdsrett eller liknende i midler som inngår i sikkerhetsmassen.”

2.2 Registerets betydning

I høringsnotatets punkt 9, side 24 vises det til at registeret ikke skal være et rettsvernsregister, men kun ha høy bevisverdi. Vi slutter oss som tidligere til dette. Dette blir imidlertid noe uklart når det på side 10 (punkt 5) uttales at ”...registrering i registeret over sikkerhetsmassen blir avgjørende for fortrinnsrettens omfang...”. Det fremgår også av forslaget til § 2-37 første ledd at det gis:

”...fortrinnsrett til dekning av den sikkerhetsmassen som er forent med deres krav i registeret i henhold til § 2-35 (rett henvisning er § 2-34)”

På bakgrunn av at registeret ikke skal være et rettsvernsregister foreslår vi at formuleringen

”i registeret i henhold til § 2-35”

tas ut av § 2-37 første ledd første punktum.

2.3 Legalpanterett etter panteloven § 6-4

Departementet legger til grunn at panteloven § 6-4 om legalpant for nødvendige boomkostninger i panteretter og andre sikkerhetsretter ikke kommer til anvendelse i forhold til fortrinnsretten, og ber om høringsinstansenes syn på dette (høringsnotatets side 43).

Vi mener klart at pantelovens § 6-4 om boomkostninger ikke skal komme til anvendelse. Fortrinnsrettens natur er å sikre dekning før alle andre krav. Panteloven § 6-4 bestemmer imidlertid at konkursboets legalpanterett etter panteloven § 6-4 også går foran andre "heftelser" i formuesgodet. For å unngå at det blir reist tvil om hvorvidt fortrinnsretten er å anse som en slik "heftelse", mener vi det bør avklares i loven at panteloven § 6-4 ikke kommer til anvendelse. Det vises til forslaget til § 2-31 ovenfor hvor det også er gjort unntak fra legalpant.

Vi mener for øvrig, som nevnt i våre tidligere innspill (punkt 5.4 i tidligere oversendt notat), at forholdet til dekning av omkostninger kan løses ved at bestemmelsen i § 13 i departementets utkast til forskrift videreføres. Dette innebærer at kostnader til drift, forvaltning, inndrivelse og realisasjon av sikkerhetsmassen kan kreves dekket før obligasjonseierne og derivatmotpartene får oppgjør.

3. Felles gjeldsforfølgning

3.1 Konkursinstituttet

Etter hva vi forstår, har departementet nå, etter en nærmere vurdering, valgt å la konkursinstituttet komme til anvendelse. Vi forstår det derfor slik at omtalen i høringsnotatet (side 1 punkt 1 Innledning, side 38 punkt 15,1 første avsnitt og side 41, punkt 15.2), om at reglene om offentlig administrasjon med visse tilpasninger skal komme til anvendelse, ved en inkurie ikke er tatt ut, jf. også at dette heller ikke er fulgt opp i lovteksten eller nærmere omtalt i høringsbrevet. Vi støtter departementet når det nå foreslår å videreføre gjeldende rett om å anvende konkursinstituttet.

Reglene om offentlig administrasjon kan etter dette kun komme til anvendelse etter bestemmelsen om at øvrige konsernselskap kan settes under administrasjon, dersom morselskapet blir satt under offentlig administrasjon, jf. banksikringsloven § 4-5 annet ledd.

Vi påpeker likevel at det er viktig at prosedyrereglene for gjennomføring av de ulike instituttene for felles gjeldsforfølgning, samt avvikling, blir like. Vi viser her til våre tidligere innspill i høringen til forskriften. Vi legger til grunn at forskriftshjemmelen i § 2-37, med våre forslag til tilføyelser, er tilstrekkelig til å sikre dette (se nedenfor).

3.2 Mislighold og betalingsstans

På bakgrunn av at departementet nå legger til grunn en videreføring av konkursinstituttet, fremstår forslaget til ny § 2-36 som noe kunstig og overflødig. Etter kontakt med ratingrådgivere, må det også legges til grunn at bestemmelsen vil svekke mulighetene for å få en tilfredsstillende rating.

Ratingbyråene legger avgjørende vekt på rettmessig og rettidig betaling. Det er helt sentralt at betaling til obligasjonseierne skjer så lenge porteføljen er likvid og solvent. Bestemmelsene i § 2-36 inneholder en rekke kriterier for når Kredittilsynet kan erklære betalingsstans. Kriteriene er dels skjønsmessige, og det må også legges til grunn at obligasjonseierne og derivatmotpartenes interesser ikke alltid vil være sammenfallende. Bl.a. vil obligasjonseiere med kort gjenværende løpetid kunne ha andre interesser enn de med lang gjenværende løpetid. Vi peker også på at det oppstår en uklarhet når § 2-36 åpner for å ilegge

betalingsstans utenfor konkurs, mens utkastet til § 2-37 legger opp til fortsatt betaling under konkursbehandlingen.

Vi har fått klare signaler fra ratingrådgivere om at den usikkerhet og uklarhet som § 2-36 skaper mht. betalingsstans, vil svekke ratingen.

Vi peker også på at det kan skapes uklarheter når § 2-36 er formulert som en "rett" for obligasjonseier og mao. ikke fratar de fortrinnsberettigede fordringshaverne retten til å erklære mislighold og gjøre misligholdsbeføyelser gjeldende. Utkastet til § 2-36 fratar følgelig heller ikke obligasjonseierne, eller andre kreditorer, muligheten til å begjære kredittforetaket konkurs. En kan mao. få en situasjon hvor noen obligasjonseiere ønsker å bringe saken inn for Kredittilsynet, mens andre ikke ønsker dette, evt. begjærer kredittforetaket konkurs. Ytterligere pekes det på at utkastet til § 2-36 heller ikke direkte angir virkningen av at betalingsstansen ikke opphører.

Vi mener etter dette at utkastet til § 2-36 bør tas ut, og at hovedtrekkene i gjeldende lovs § 2-33 videreføres med enkelte presiseringer, slik det er foreslått i utkastet til § 2-37.

Bestemmelsen kan deretter utfylles med slike forskrifter som departementet tidligere har sendt på høring. Vi anmoder her om at departementet ved utarbeidelsen av slike forskrifter hensyntar de merknader vi ga i høringsrunden til forskriftsutkastet.

3.3 Forholdet til konkurs- og dekningslovens regler

I våre kommentarer til utkastet til høringsnotat, var et av hovedpunktene at det måtte foretas en avklaring i forhold til konkurs- og dekningslovens anvendelse. Vi har merket oss at departementet på side 42 i høringsnotatet klargjør at fortrinnsretten i sikkerhetsmassen går foran dekningslovens bestemmelser. Dette dekker de forhold vi tok opp i punkt 4.5 i våre merknader til utkastet til høringsnotatet.

Dersom foretaket settes under offentlig administrasjon, jf. banksikringsloven § 4-5 (2), viser vi til punkt 4.5 i våre merknader til utkastet til høringsnotat, og særlig kommentarene om at det ikke bør være mulig å sette ned krav, jf. banksikringsloven § 4-9. Vi viser også til at det ut fra hensynet til rettidig betaling og samfunnsmessige hensyn, bør være mulig å kunne gjøre unntak fra for eksempel konkursloven § 64 dersom den skulle komme til anvendelse, og det skulle vise seg å være behov for det. Det bør også være hjemmel for å fastsette nærmere regler i tilknytning til abandonering, jf. bl.a. hvem som kan administrere sikkerhetsmassen.

Som nevnt ovenfor er det også viktig at det gjelder de samme prosedyreregler for gjennomføringen av fellesforfølgningen etter de ulike regler. I forhold til avvikling er det allerede tilstrekkelig hjemmel til å fastsette nærmere regler i forskrifter i finansieringsvirksomhetsloven § 3-7. Vi mener det imidlertid er hensiktsmessig at det også i § 2-37 gjøres en henvisning til "avvikling". Etter vår oppfatning kan det også være hensiktsmessig at det utarbeides en forskrift om avvikling. En slik forskrift bør i tilfelle inneholde likeartede materielle bestemmelser som i konkurs.

Det bør etter vår oppfatning etter dette fastsettes en klar forskriftshjemmel i utkastet § 2-37 som gir hjemmel til å gjøre unntak fra konkurs- og dekningslovens bestemmelser. Vi ser at dette muligens allerede følger av siste ledd i bestemmelsen, men vi mener at dette bør presiseres på samme måte som i gjeldende lovs § 2-33 siste ledd.

Forslag:

§ 2-37 siste ledd:

”Kongen kan i forskrift fastsette nærmere regler om gjennomføring av konkursbehandling, avvikling eller offentlig administrasjon i forhold til kredittforetak som faller inn under dette kapitlet, herunder også fastsette regler som begrenser konkursboets eller administrasjonsboets mulighet til å disponere over utlån og andre eiendeler som inngår i sikkerhetsmassen, når dette kan gjøres uten å svekke øvrige kreditorers dekningsmulighet. Slike forskrifter kan også fravike reglene i lovgivningen om konkurs, offentlig administrasjon av finansinstitusjoner og tvangsfullbyrdelse.”

4. Beregning av underliggende panteverdier

Departementet foreslår at det tas inn en bestemmelse i lovens § 2-30 om beregning av underliggende panteverdier. Vi er enige i at markedsverdien må være det overordnede prinsipp ved verdsettelsen av underliggende panteverdier. Vi mener prinsipielt at det her bør fastsettes en overordnet bestemmelse som fastsetter dette prinsipp, og at de nærmere regler overføres til forskrift.

Vi er også usikker på hvordan bestemmelsen skal forstås. Hovedprinsippet etter første ledd er at det skal fastsettes en markedsverdi ut fra en individuell vurdering. For boligeiendommer kan det likevel bygges på generelle prisnivåer dersom dette anses forsvarlig, jf. fjerde punktum. I annet ledd vises det til at verddivurderingen etter annet ledd – skal antakelig være første ledd - skal utføres av en kompetent og uavhengig person i henhold til anerkjente prinsipper. Vurderingen skal også dokumenteres mv. Bestemmelsene i annet ledd synes naturlig å rette seg mot den individuelle vurdering som skal skje etter første ledd og ikke mot boligeiendommer hvor det kan bygges på generelle prisnivåer. Det synes derfor naturlig at annet ledd kun retter seg mot første ledd første til tredje punktum. Vi foreslår følgelig at fjerde punktum, som omhandler at vurdering av boligeiendommer kan bygge på generelle prisnivåer, flyttes til sist i annet ledd.

Når det gjelder formuleringen ”kompetent og uavhengig person”, bør det ikke være krav om at kun en enkelt person kan stå bak vurderingene. Dette gjelder ikke minst i forhold til boligeiendommer hvor verdien kan fastsettes ut fra generelle prisnivåer. Vi forstår for øvrig begrepet ”uavhengig” slik at det er tilstrekkelig at det er uavhengighet i forhold til kredittbeslutningstaker/-miljø. Det er mao. ikke nødvendig at det skal være en for kredittforetaket ekstern vurderer. En slik tolkning samsvarer etter hva vi forstår også med de nye reglene som bygger på CRD (Capital Requirements Directive) og Basel II. Vi viser her også til Kredittilsynets høringsnotat til utkast til forskrifter om nye kapitaldekningsregler av 31. mai 2005, hvor spørsmålet om verdsetters grad av uavhengighet er nevnt øverst på side 11.

Vi mener det uansett utforming av lovtekst, er behov for å kunne fastsette nærmere forskrifter til bestemmelsen. Vi viser her bl.a. til at sikkerhetsmassene kan bestå av mange ulike typer panteobjekter og hvor verdifastsettelsen vil være ulik.

Forslag:

§ 2-30 Beregning av underliggende panteverdier

”Ved innføring av fordringer som nevnt i § 2-28 bokstav a til c i sikkerhetsmassen, skal markedsverdien fastsettes gjennom en individuell vurdering av det aktuelle realregistrerte formuesgodet. Med markedsverdi menes her den pris som man normalt vil oppnå gjennom et fritt salg i markedet. Markedsverdien skal fastsettes uten hensyn til spekulative og tilfeldige forhold på tidspunktet for vurderingen. (...)

Verdivurderinger i henhold til første ledd skal utføres av en kompetent og uavhengig person i henhold til anerkjente prinsipper. Vurderingen skal dokumenteres, og det skal fremgå av vurderingen hvem som har foretatt den, når den er foretatt og hvilke forutsetninger som er lagt til grunn for den. Verdivurderingen av boligeiendommer kan likevel bygge på generelle prisnivåer så fremt det må anses forsvarlig ut fra markedsforholdene.

Kredittforetaket skal etablere systemer for kontroll med verdiutviklingen som skal ta utgangspunkt i internasjonalt anerkjente statistiske metoder. Kredittforetaket skal også overvåke markedsutviklingen og verdirelevante forhold ved det enkelte realregistrerte formuesgodet. Dersom markedsutviklingen eller forhold ved det enkelte formuesgodet tilsier at det kan ha skjedd en ikke ubetydelig verdiforringelse, skal kredittforetaket innhente en ny vurdering av markedsverdien i henhold til første og annet ledd.

Kongen kan i forskrift fastsette nærmere regler om beregning av underliggende panteverdier og krav til kredittforetakets systemer etter tredje ledd.”

5. Belåningsgrad

Departementet spør i høringsnotatet om belåningsgradene bør fastsettes i forskrift i stedet for i loven. Som vi tidligere har gitt uttrykk for, finner vi det mest hensiktsmessig at belåningsgrader fastsettes i forskrift. Etter dagens lov er belåningsgrad 60 % for alle typer eiendom, og departementet foreslår det samme for lån sikret ved pant i andre realregistrerte formuesgoder. Vi tar ikke opp nå forslag om andre prosentsatser, men viser til at de ulike eiendommer og formuesgoder er så vidt forskjellig at det kan være riktig å fastsette ulike belåningsgrader for dem. Erfaring med loven kan også tilsi at man senere justerer prosentsatsene. Dette er spørsmål som man kan komme tilbake til, men det tilsier etter vårt syn at belåningsgradene bør fastsettes i forskrift.

I denne forbindelse nevner vi også spørsmålet om systemene for etterfølgende kontroll med verdiutviklingen. Krav til etterfølgende verdivurdering bør etter vårt syn fastsettes i forskrift, slik departementet tidligere har lagt opp til. Vi mener således at det departementet har foreslått som § 2-32 tredje ledd, enten bør tas ut av loven og erstattes med en forskriftshjemmel, eller suppleres med en forskriftshjemmel.

Når det gjelder det reelle innhold av den etterfølgende verdivurdering av de boligeiendommer og andre eiendommer som ligger som sikkerhet for utlånene i sikkerhetsmassen, viser vi til forskriftsutkastets regel om at bare den delen av lånebeløpet som ligger innenfor 80 % av den pantsatte eiendoms verdi, skal tas med ved vurderingen av om kravet til beløpsmessig balanse er oppfylt. Denne bestemmelsen kom inn etter forslag fra banknæringen, som fremmet denne etter innspill fra ratingbyråene. I utgangspunktet forutsatte den norske loven at det ikke skulle være noe krav om etterfølgende kontroll med verdiutviklingen av de pantsatte eiendommer.

Dette kom således inn først under arbeidet med forskriftene til loven. Vi viser til vår høringsuttalelse av 30.04.04, der vi har gitt en relativt omfattende begrunnelse for dette forslaget, som departementet deretter tok inn i forskriftsutkastet av 2005.

Når man i utgangspunktet har en så lav belåningsgrad som 60 %, også for boligeiendommer, vil det være helt forsvarlig å tillate en etterfølgende glidning av belåningsgraden opp til 80 %, uten at det representerer noen trussel for obligasjonseierne. For eiendommer som ligger på maksimalgrensen på 60 % i utgangspunktet, vil man følgelig kunne tåle et etterfølgende verdifall på inntil 25 % uten at det fører til endringer i sikkerhetsmassens verdi. Poenget er at den pantsatte eiendommen etter et slikt verdifall fortsatt vil gi fullgod sikkerhet for lånefordringen. Ingen långiver vil finne på å skrive ned et utlåns verdi fordi om bakenforliggende realsikkerhet har falt slik at belåningsgraden har økt fra 60 til 80 %. Obligasjonseiernes dekningsmulighet er fortsatt ivaretatt om det skulle skje en slik negativ utvikling i eiendomsmarkedet. Som departementet skriver, var bakgrunnen for å kreve at fordringene ved etableringen av pantet skulle ligge innenfor 60 % av eiendommenes verdi, nettopp å sikre en buffer mot slike negative svingninger. Det har således ikke vært en forutsetning og heller ikke noe ideal at lånets størrelse ikke skulle overstige 60 % av eiendommens verdi noen gang i løpet av obligasjonslånets løpetid.

På den annen side vil det være grenser for hvor langt et eventuelt verdifall i eiendomsmarkedet skal gå, før man er pliktig til å foreta seg noe. Regler om dette bør etter vårt syn fastsettes i forskrift, jf. også at vi mener at den opprinnelige belåningsgrad skal fastsettes i forskrift. Reglene bør være slik at det gir kredittforetaket et visst handlingsrom når eiendomsverdiene begynner å falle. Det bør ikke være slik at et betydelig fall skal utløse et krav om at man skal gjenopprette opprinnelige belåningsverdier på 60 %, slik tilsynelatende departementet legger opp til. Dette har aldri vært forutsetningen fra lovgivers side, og er heller ikke noe krav fra ratingbyråenes side. En regel som dette ville også kunne skape ustabilitet i det norske banksystemet.

Vi viser i denne forbindelse også til finansministerens foredrag på FNHs årskonferanse 4. april, der hun uttaler at departementet er opptatt av at denne type ordninger ikke i for stor grad bidrar til å svekke kvaliteten på bankenes eiendeler, og dermed øke risikoen for Bankenes sikringsfond. De fleste kredittforetakene er eiet av banker, enten som rene datterselskaper av en bank, eller som felles foretak eiet av flere banker. Dersom kravet om verdimesig balanse skulle følges opp bokstavelig etter forslaget til § 2-32 tredje ledd, ville et betydelig (eller merkbart) prisfall i eiendomsmarkedet pålegge kredittforetakene å hente inn ekstra sikkerheter for å dekke opp for de deler av de enkelte utlån som overstiger 60 % belåningsgrad. I praksis ville det bare være bankene, og spesielt eierbankene, som ville kunne tilby den type ekstra sikkerheter, ved at nye lån overføres fra bankene til kredittforetakene, eller ved at kredittforetakene bytter lån med bankene. Etter vårt syn ville en slik regel ikke være heldig for den finansielle stabilitet. Det er et helt nytt og i internasjonal sammenheng uvanlig strengt krav som departementet her søker å innføre, hvis vi tolker departementets uttalelse rett.

Således foreslår vi følgende endringer i forhold til departementets lovforslag:
§ 2-28 annet ledd endres til:

”Ved innføring i sikkerhetsmassen skal lån som nevnt i første ledd bokstav a til c ikke overstige en nærmere angitt prosent av verdien av formuesgodet fordringen er sikret med

pant i (belåningsgrad). Belåningsgrader for de ulike formuesgoder fastsettes av Kongen i forskrift.”

Forslag til § 2-30 nytt fjerde ledd (annet punktum):

”Kongen kan i forskrift også gi nærmere regler om akseptabel (økning i) belåningsgrad for fordringer som inngår i sikkerhetsmassen, jf. § 2-28 annet ledd, som følge av etterfølgende verdifall for formuesgoder som er stilt som pant for lån.”

§ 2-32 tredje ledd endres til:

”Dersom verdien av pant stilt for utlån som inngår i sikkerhetsmassen har minsket så mye at en del av utlånet ligger over akseptabel belåningsgrad, jf. § 2-30 fjerde ledd, kan denne delen ikke regnes med ved vurderingen av om kravet i første ledd er oppfylt.”

6. Krav til stadig beløpsmessig balanse

Departementet spør i høringsnotatet om vårt syn på om det er grunn til å innta en regel om at nåverdien av sikkerhetsmassen til enhver tid skal overstige nåverdien av de krav som har fortrinnsrett i massen. Etter vårt syn vil det være riktig å ha en slik regulering i loven. Det vil sikre obligasjonseierne og derivatmotpartene at de til enhver tid har dekning. Også på dette punkt kan det være hensiktsmessig med en forskriftshjemmel for myndighetene. Det vil bl.a. være behov for nærmere regler om hvilke diskonteringsrenter som skal anvendes, forenklede regler for lån med flytende rente (p.t.-lån), osv. Ved beregning av nåverdien av sikkerhetsmassen kan det stilles spørsmål ved om utlånsmarginen som kredittforetaket har på det enkelte fastrenteutlån, skal tas med i beregningen. Dette og andre bestemmelser om nåverdiberegningene anser vi hensiktsmessig å ha i en forskrift.

Departementet skriver videre:

”I forhold til kravet til stadig beløpsmessig balanse er det behov for å gi kredittforetakene adgang til å sikre seg mot valutasvingninger ved bruk av derivater. Det foreslås derfor presisert uttrykkelig i sammenheng med dette kravet.”

Vi kan ikke helt se at dette er reflektert i lovutkastet § 2-32, der det i første ledd står følgende:

”Sikkerhetsmassens nominelle verdi skal til enhver tid overstige den nominelle verdien av de fordringene som har fortrinnsrett til dekning av den. Kongen kan ved forskrift fastsette nærmere krav til hvordan beregningen skal foretas.”

Hvis et foretak har tatt opp obligasjonslån i en utenlandsk valuta og lånt ut motverdien til norske låntagere i norske kroner, vil det være behov for å sikre seg mot valutarisikoen ved bruk av valutaderivater. Hvis den aktuelle utenlandske valuta stiger i verdi, vil obligasjonslånets nominelle verdi, omregnet til norske kroner etter dagskurs på balansedatoen, stige. Utlånenes verdi vil derimot være uforandret. Det kan dermed se ut som om foretaket kan bryte bestemmelsen om at sikkerhetsmassens nominelle verdi skal overstige den nominelle verdien av fordringene som har fortrinnsrett til dekning i den. Imidlertid vil den derivatavtalen som foretaket har inngått, forutsatt at den er inngått på korrekt vis og med korrekte verdier, bokføres som en eiendelspost og inngå i sikkerhetsmassen, og motsvare den

verdiøkningen som har skjedd på gjelden i utenlandsk valuta. Slik vi ser det er det den virkelige verdi av eiendelene i sikkerhetsmassen som til enhver tid skal overstige den virkelige verdien av de fordringer som har fortrinnsrett i den, men forstått slik at den virkelige verdien av gjelden ikke skal hensynta en eventuell forverring av kredittforetakets kredittverdighet. Det vil være snakk om nåverdiberegninger basert på objektive kriterier. En hensiktsmessig forenkling i forhold til departementets forslag vil være å stryke "nominelle" i § 2-32 første ledd, hvilket i praksis innebærer at man faller tilbake på gjeldende bestemmelse i § 2-28 første ledd fjerde punktum. Vi tror det er et behov for en klargjøring fra departementet på dette punkt.

Fra vår side vil vi foreslå en endring i forhold til departementets lovforslag, slik at § 2-32 første ledd endres til:

"Sikkerhetsmassens verdi skal til enhver tid overstige verdien av de fordringene som har fortrinnsrett til dekning av den. Kravet vil ansees oppfylt såfremt nåverdien av sikkerhetsmassen til enhver tid overstiger nåverdien av krav som er forent med fortrinnsrett til dekning. Kongen kan i forskrift fastsette nærmere krav til hvordan beregningen skal foretas."

Vi viser for øvrig til det vi har skrevet under punkt 5 ovenfor vedrørende belåningsgrader, og vårt forslag til endring av § 2-32 tredje ledd.

7. Samlede fordringer på banker

Etter de regler som nå er vedtatt for kredittinstitusjoners kapitaldekning innenfor EØS-området (Basel II), kan dekningsmassen for særskilt sikrede obligasjoner inneholde krav på banksektoren på høyst 15 %. Krav på andre banker vil omfatte derivatavtaler og de såkalte fyllingssikkerheter. Vi antar derfor at det i forskrift bør fastsettes en bestemmelse som dekker denne regelen. Mest hensiktsmessig kan dette gjøres ved at det tas inn en forskriftshjemmel i loven, for eksempel i § 2-29. Forskriften kan deretter utformes i samsvar med de nye kapitaldekningsreglene.

Våre forslag til endring er følgende:

§ 2-29, overskriften endres til "*Fyllingssikkerhet og derivatavtaler*"

§ 2-29 nytt tredje ledd:

"Kongen kan i forskrift fastsette regler for sammensetningen av fyllingssikkerhet og derivatavtaler som kan inngå i sikkerhetsmassen."

8. Likviditetsreserve

Departementet spør om det er behov for å opprettholde gjeldende krav til likviditetsreserve i tillegg til at man innfører et krav om stadig positiv betalingsstrøm (høringsnotatet side 37). Etter vårt syn er det ikke behov for noe krav om slik likviditetsreserve som et tillegg til dette. Har man krav om en stadig positiv betalingsstrøm, innebærer det reelt sett en likviditetsreserve som hele tiden ligger i sikkerhetsmassen.

Vårt forslag er følgende: § 2-33 annet ledd går ut.

9. Virksomhetsbegrensning - overgangsregler

Vi viser til at departementet ønsker å holde på en streng virksomhetsbegrensning, og innskrenke adgangen til å opprettholde en tidligere virksomhet, atskilt fra foretakets øvrige virksomhet, jf. dagens lovbestemmelse § 2-26 tredje ledd. Departementet spør samtidig om det kan være behov for overgangsregler, og etter vår vurdering vil det være det. Det eksisterer i dag kredittforetak som kan ønske å legge om virksomheten slik at de utsteder obligasjoner med fortrinnsrett, og samtidig setter opp en plan for å innfri eller konvertere alle øvrige obligasjonslån. Disse foretakene bør da gis en viss frist til å tilpasse seg. Slik vi ser det vil en frist på 12 måneder vanligvis være tilstrekkelig, men for enkelte foretak kan det være ønskelig med en frist på inntil 2 år.

Vårt forslag er § 2-27 nytt tredje ledd:

”Kredittilsynet kan samtykke til at også kredittforetak som har endret vedtektene i tråd med første ledd, men som ennå ikke har innrettet virksomheten i samsvar med endringen, kan drive virksomhet som består i å oppta obligasjonslån gjennom utstedelse av fortrinnsberettigende obligasjoner. Slik virksomhet skal holdes atskilt fra foretakets øvrige virksomhet. Kredittilsynet kan sette vilkår for å sikre slik atskillelse. Kredittilsynets samtykke kan gis for en periode på inntil ett år, og med mulighet til forlengelse for ytterligere ett år.”